

STARTNOTITIE ONTWIKKELING TOERISME & RECREATIE OUDE IJSSELSTREEK

1. INHOUD

In deze nota wordt achtereenvolgens behandeld:

- o Economische betekenis TR sector
- o Toeristisch-recreatief aanbod
- o Sterkte-zwakke analyse
- o Voor het toerisme in Oude IJsselstreek relevante trends
- o Advies met betrekking tot de productontwikkelingsmogelijkheden voor het toerisme in Oude IJsselstreek en een plan van aanpak met betrekking tot de uitvoering hiervan (volgens format beleidskader gemeente OIJ).

2. ECONOMISCHE BETEKENIS T&R SECTOR

Achterhoek

In 2008 brachten binnenlandse vakantiegangers in de Achterhoek 659.000 vakanties door met 3.591.000 overnachtingen (CVO-onderzoek). Vanuit het buitenland zorgden 57.700 gasten voor 166.400 overnachtingen (gegevens CBS). De totale bestedingen hieruit voortvloeiend is ca. 100 miljoen Euro.

Het geschatte aantal vrijetijdsactiviteiten (incl. ca. 22,5 miljoen dagtochten) wordt geschat op 106 miljoen met een omzet van bijna 1,5 miljard Euro.

De bestedingen per persoon per dag zijn gemiddeld € 26,- bij overnachtende gasten en € 15,- bij vrijetijdsactiviteiten.

Meer dan 95 % van de overnachtingen zijn afkomstig van Nederlanders, waarvan 43% uit de Randstad en 22% uit Gelderland.

De werkgelegenheid uit bovenstaande voortkomend bedraagt ca. 9.560 banen, hetgeen 5,6% van de totale Achterhoekse beroepsbevolking is.

Oude IJsselstreek

In 2008 brachten vakantiegangers 136.650 nachten door in de gemeente Oude IJsselstreek (3,6% van het totaal in de Achterhoek). De jaaromzet op basis van deze overnachtingen wordt geschat op € 3,5 miljoen. Met betrekking tot de vrijetijdsactiviteiten w.o. dagrecreatie zijn op gemeentelijke schaal geen gegevens beschikbaar.

De gemeentelijke inkomsten uit toeristenbelasting bedragen jaarlijks ca. € 85.000,-.

De TR werkgelegenheid in de gemeente omvat een 860 banen. Dit is ca. 4,9% van de beroepsbevolking. Van de totale TR werkgelegenheid in de Achterhoek heeft de gemeente Oude IJsselstreek een aandeel van 5,6%.

Hieruit kunnen we concluderen dat de huidige positie van de gemeente Oude IJsselstreek wat betreft de economische spin-off uit de TR sector binnen de Achterhoek van relatief beperkte omvang is.

3. TOERISTISCH-RECREATIEF AANBOD

Verblijfsaccommodatie

Binnen de gemeentegrenzen van Oude IJsselstreek bevinden zich:

- 2 reguliere campings
- 19 mini-campings
- 2 hotels
- 20 Bed&Breakfast & pensions
- 9 vakantiewoningen c.q. groepsaccommodaties

Verdeeld over bovenstaande adressen beschikt de gemeente over een overnachtingaanbod voor ca. 6.750 gasten.

Meer informatie over de accommodaties afzonderlijk in de VVV-gids van de VVV's Oude IJsselstreek, Doetinchem en Montferland gezamenlijk en de website <http://www.vvvoude-ijsselstreek.nl> . Dit geldt ook voor de komende paragrafen in dit hoofdstuk.

Dagrecreatie

Attracties/bezienswaardigheden en eetgelegenheden

Binnen de gemeentegrenzen van Oude IJsselstreek bevinden zich:

- 22 restaurants/eetgelegenheden
- Openluchttheater
- Familiegolfbaan
- 3 speeltuinen
- Wijngaard't Oerlegoed
- 2 paardensportcentra
- 3 zwembaden waarvan 2 overdekt
- Visvijvers Heelweg
- Ballonvaartcentrum
- 5 boerderijwinkels/theetuin/terras
- Hofshuus en IJzermuseum i.o.
- 4 molens
- 7 galeries/potterie/smederij
- Outdoorcentrum
- Weerstation

Actieve recreatie

TOP's

Op 40 locaties in de Achterhoek zijn Toeristische Overstappunten (TOP's) ingericht. Vanaf deze punten kan vanuit de auto, bus of trein worden overgestapt op verschillende actieve vormen van actief vervoer. Daarbij kent ieder overstappunt naast in ieder geval fietsen en wandelen een combinatie van andere actieve mogelijkheden als kanovaren, steppen, skeeleren, paardrijden, ATB-en, klootschieten, e.d.

De TOP's zijn te herkennen aan een bijzonder vormgegeven zuil, een informatiebord met kaart en er is een rustgelegenheid. De creatie is gemaakt van ijzer en stenen met een knipooog naar het ijzerindustrieverleden van de Achterhoek en de vele zwerfstenen die de Achterhoek rijk is. Bij alle locaties is ruime parkeergelegenheid en horeca aanwezig. Tevens is hier de nodige toeristische informatie en routefolders te verkrijgen, zodat de recreant niet perse eerst naar de VVV hoeft en is er de mogelijkheid ook in de avonduren en op zondag informatie te verkrijgen.

In de gemeente zijn vijf Toeristische Overstappunten (TOP's), te weten TOP van Hal in Voorst, TOP ter Voert in Megchelen, TOP De Radstake in Heelweg, TOP Groot Nibbelink in Sinderen en binnenkort TOP Drufabriek in Ulft. In de directe omgeving liggen op fietsafstand o.a. nog TOP Onland tussen Gaanderen en Doetinchem, TOP Stroombroek in Braamt, TOP Tolhuis in Zeddam, TOP Welinkbos in Dinxperlo en TOP Brüggenhutte in Süderwick.

Fietsen

Nieuw is vanaf voorjaar 2009 het systeem van genummerde fietsknooppunten. Overgewaaid vanuit België en nu ook in Nederland een groot succes. Het is makkelijk en flexibel, de recreant rijdt van knooppunt naar knooppunt en bij ieder knooppunt staat een overzichtelijk situatiekaartje met precies aangegeven waar men is en welke trajecten kunnen worden gefietst. Uiteraard met de afstanden erbij. Het fietsknooppuntennetwerk van de Achterhoek sluit aan op de netwerken van de Veluwe, Twente en Arnhem/Nijmegen. Een overzichtskaart (1:50.000) met alle knooppunten in de Achterhoek is verkrijgbaar.

Bijzondere gemarkeerde themafietsroutes

• Langs oude banen. Bewegwijzerde route van 52 of 34 km met MP3-speler langs eeuwenoude vervoerswegen.

Onderweg verhalen, anekdotes, gedichten en liedjes. Pakket te huur bij TOP De Radstake, Heelweg.

• Smokkelroute langs de Duitse grens. Grensoverschrijdende bewegwijzerde route van 52 of 36 km over smokkelpaden. Start o.a. bij TOP Van Hal, Voorst.

• Via Flora. Bewegwijzerde grensoverschrijdende route van 35 km langs tuinders, kwekerijen en ambachten. Start o.a. bij TOP's van Hal in Voorst en ter Voert in Megchelen.

- Grensoverschrijdende TOP-route van 43 km vanaf TOP ter Voert in Megchelen.

• Hap en traproutes. Een fietsroute met onderweg diverse gerechten bij verschillende horecabedrijven. Start o.a. bij TOP van Hal.

• Lokale fietsommetjes. Rondom iedere plaats in de regio is een ommetje van ca. 20 km uitgezet. De routes overlappen elkaar voor een deel, zodat heel makkelijk van de ene op de andere kan worden overgestapt.

- Kerkpadenroutes. Kerkpadenroute Sinderen, 31 km, vanaf Het Buurtschapshuis in Sinderen. Kerkpadenroute Varsseveld, 40 km, vanaf VVV-kantoor Varsseveld.
- ANWB-Heurneroute (49 km rond Dinxperlo en Varsseveld).

Scootmobielroute

In Varsseveld is een scootmobielroute ontwikkeld.

Wandelen (bewegwijzerd)

- In het Idink- en Nibbelinkbos (Varsseveld), iets ten zuidwesten van het dorp, starten drie wandelroutes met afstanden tussen 2,4 en 5,3 km.
- Rondom Breedenbroek zijn drie routes uitgezet, bewegwijzerd met 'voetstap-bordjes'. Afstanden van 2,5 tot 5 km.
- Wandeling van station tot station; Terborg-Silvolde-Varsseveld, ca. 10 km; Varsseveld-Terborg, ca. 11 km; Terborg-Doetinchem, ca. 8,5 km.
- Wandelroute Hofshuis in Varsseveld vanaf de molen richting Hofshuus, ca. 5 km.

Nordic Walking

In de streek kan op tal van plekken materiaal worden gehuurd en zijn instructeurs die lesgeven op gebied van nordic walking. Meer info op www.nordicwalking.nl.

Vanaf TOP Megchelen is een NW-route van 10 of 15 km.

Wandelen (onder leiding van een gids)

- Heelweg: Avondwandeling. Een begeleide wandeling door natuurgebied "De Vennebulten". Elke woensdag van eind juni tot eind aug.

Stadswandelingen (onder leiding van een gids)

- Terborg: stadswandeling vanaf VVV-kantoor, ca. 5 km.

Skeelers

Er is een netwerk van zes routes uitgezet in dit deel van de Achterhoek en het Duitse grensgebied. De routes zijn alle bewegwijzerd. Routebeschrijvingen te koop bij de VVV's. Afstanden van 13 tot 44 km, ook over de grens.

Kanovaren

In de Achterhoek zijn twee rivieren die zich lenen voor kanotochten: de Berkel en de Oude IJssel/Aa-strang. De Oude IJssel stroomt langs kasteel Anholt ten zuidoosten van Gendringen ons land binnen en mondt in Doesburg uit in de IJssel. De lengte van het Nederlandse deel van de rivier is ca. 25 km; in Duitsland is vanaf Bocholt nog eens 23 km bevaarbaar. Aan Nederlandse zijde is (o.a. bij stuwen en sluisen) een tiental kanosteigers aangelegd en worden op verschillende locaties kano's verhuurd.

Paardrijden

In de Achterhoek is in totaal ca. 580 km aan bewegwijzerde ruiters- en menroutes uitgezet, waarvan slechts kleine verbindingstracés door de gemeente Oude IJsselstreek lopen.

Sport- en Outdooractiviteiten

Binnen de gemeente Oude IJsselstreek bieden de bedrijven Magic Outdoor Sports in Ulft en De Ballonnerie in Sinderen allerlei sport- en outdooractiviteiten aan.

Evenementen

In de gemeente Oude IJsselstreek worden naast de vele dorpsfeesten en kermissen verschillende evenementen georganiseerd die bezoekers van buiten de gemeentegrenzen trekken. De belangrijkste zijn de Oktoberfeesten, paardensport-, motorcrosswedstrijden bij de Radstake in Heelweg, Huntenpop in Ulft, Oldtimershow in Megchelen, de 2-jaarlijkse etappe van de Achterhoekse Spektakeltoer, de Sillevoldse Zommermarkt, Daklozenparty, het Achterhoekse Fietsweekend, de Gendringse Fietsvierdaagse, Future Fun Ballooning in Sinderen, Olympia's Tour Wielerronde door o.a. Gendringen en diverse jaargetijden wandeltochten.

4. STERKTE-ZWAKTE ANALYSE

In vergelijking met andere gemeenten in de Achterhoek komen een aantal sterke en zwakke punten van het TR aanbod van de gemeente OIJ naar voren.

- Relatief weinig daadkrachtige ondernemers (-)
- Geringe investeringsbudgetten (-)
- Geen karakteristieke kernen (-)
- Natuur en landschap (-) (landelijk -/+)
- Dagrecreatieve voorzieningen TR kerngebieden als Engbergen, Nibbelinklaan, 't Venne, Halse Rug (-/+)
- Rivieren de Oude IJssel/Aastrang/Bovenslinge (+)
- Grensligging (+)
- Industrieel erfgoed (ijzerindustrie) (++)
- TR speerpunt van gemeentelijk beleid (++)

5. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN IN T&R SECTOR

- Consument individualistischer dan ooit
- Nostalgie/authenticiteit in moderne setting
- Oud zijn, jong voelen (comfortabel, wellness)
- Meer alleenstaanden, minder stellen
- Oprechte persoonlijke gastvrijheid en betrouwbare informatie belangrijk
- Beleving en betekenis steeds belangrijker: bijzondere ervaring
- Onderscheidend vermogen belangrijk: unieke ervaring
- Digitalisering samenleving; virtuele markt; GPS-toepassingen
- Kwaliteit wordt kwali-tijd; behoefte aan rust en ontspanning, zingeving
- Economische recessie verhoogt participatie vakanties en dagtochten dichterbij huis (Nederlanders in eigen land en Duitsers in aangrenzend buurland).

6. CONCLUSIE

Algemene conclusie is dat de gemeente Oude IJsselstreek toeristisch gezien tot op heden nog te weinig onderscheidend is ten opzichte van de andere gemeenten in de Achterhoek.

De Nederlandse toerist oriënteert zich in eerste instantie op Achterhoekse schaal. De Achterhoek heeft een grote, herkenbare naamsbekendheid. Oude IJsselstreek landelijk niet. Het aanbod is ook niet zodanig dat de gemiddelde toerist bereid is daar meer dan ca. 50 kilometer voor te reizen. Advies is in te zetten op ontwikkeling van dagrecreatieve voorzieningen in de gemeente. Dit om de reeds binnen de 50 km zone aanwezige streekbewoner, toerist en recreant (incl. Duitse grensstreek) voor een dag(deel)bezoek in de Oude IJsselstreek te interesseren.

Het is daarnaast voor Oude IJsselstreek van belang in de Achterhoekse promotie campagnes en productontwikkelingsprojecten te participeren.

Het te kiezen ambitieniveau met bijbehorende gemeentelijke investeringen is mede bepalend voor het realiseren van groeikansen, evenals vele externe factoren, waaronder Provinciale en Europese subsidiemogelijkheden, kwaliteit bestaande en nieuwe toeristisch-recreatieve ondernemers en kwaliteit uit te voeren projecten. De door ons aanbevolen ontwikkelingsmogelijkheden zijn opgenomen in de standaard format beleidskader van de gemeente, bestaande uit projecten die op korte termijn uitgevoerd kunnen worden en die op lange termijn pas resultaten opleveren. Een weloverwogen keuze met prioriteitsvolgorde uit de verschillende opties is noodzakelijk vanuit het gekozen ambitieniveau.

7. ADVIES EN AANBEVELINGEN

TR PRODUCTONTWIKKELINGSMOGELIJKHEDEN OUDE IJSSELSTREEK

Dit wordt uitgewerkt in het beleidskader en de aanzet voor het uitvoeringsplan.